

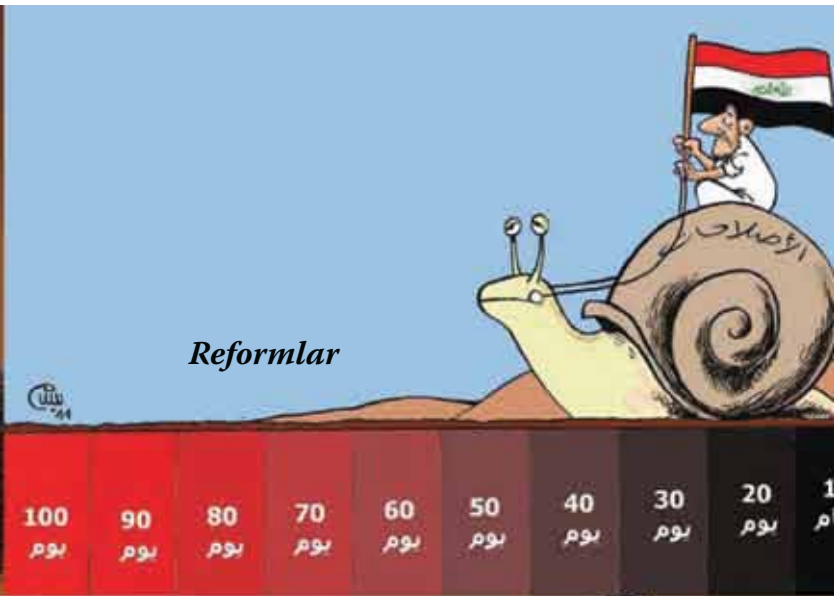
KARİKATÜRLERİN DİLİNDEN IRAK'I ANLAMAK - 1

UNDERSTANDING IRAQ THROUGH CARTOONS

التعرّف على العراق بريشة فنانى الكاريكاتور -1-

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER FOR MIDDLE EASTERN STRATEGIC STUDIES

مركز الشرق الأوسط للدراسات الاستراتيجية

KARİKATÜRLERİN DİLİNDEN IRAK'I ANLAMAK - 1

UNDERSTANDING IRAQ THROUGH CARTOONS

التعرّف على العراق بريشة فناني الكاريكاتور –1-

Rapor No: 41
Mart 2011

ISBN: 978-605-5330-32-3

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2011

Bu raporun içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye’de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuştur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yoğunlaştırmıştır.

Ortadoğu’ya Bakış

Ortadoğu’nun iç içe geçmiş birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barışçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barışın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu’daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaşmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir. Söz konusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkılarını sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaştırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaştırıcı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaatidir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM’ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algılamasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözüm önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araştırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaştırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaştırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

İçindekiler

Takdim.....	4
Irak'ta Seçim Süreci	6
Irak'ta Hükümet Kurma Süreci	19
Irak'ta Yeni Hükümet	33
Irak'ta İç Politika ve Yolsuzluk.....	39
ABD'nin Irak'tan Çekilme Süreci.....	74
Irak'ın Dış İlişkileri.....	77
Irak'ta Terör ve Güvenlik	81
Wikileaks.....	84
Arap Coğrafyasında Halk Ayaklanmaları.....	86

TAKDİM

30 yıllık Saddam Hüseyin iktidarının 2003 yılında ABD'nin Irak'a askeri müdahalesi ile sona erdirilmesi, bölgesel ve yerel dengelerin değişimini de beraberinde getirmiştir. Ancak bu değişimin Irak halkının arzuladığı seviyelere taşınamadığı, pek çok siyasi ve ekonomik sorunla karşılaştıkları son sekiz yıl içerisinde gözler önüne serilmiştir.

Devlet yönetiminin bir türlü istenen istikrar rotasına girememesi, artan petrol gelirlerine rağmen işsizliğin ve yolsuzluğun çok yüksek oranlara fırlaması, gelir dağılımında ciddi anlamda adaletsizlik oluşması bu yöndeki tespitleri doğrulayan birer örnek olmaktadır. Bu yeni dönüşüm sürecinde Irak'ta mezhepsel kutuplaşma keskinleşirken, yolsuzluk ve yoksulluk temalı eleştiriler iç politikada her geçen gün daha fazla yer almaya başlamıştır. 7 Mart 2010 Irak Parlamento Seçimleri sürecinde yaşananlar ve yedi ay gibi uzun bir süre boyunca hükümetin kurulamayışı ise Irak halkında var olan hoşnutsuzluğu arttırmıştır. Bu hoşnutsuzluğu son yaşanan halk eylemlerinde ve Irak genelinde giderek artış gösteren şiddet olaylarında görmek mümkündür.

Bahsi geçen iç dinamiksel gelişmelerin yanı sıra ABD'nin Irak'tan çekilme sürecini başlatması, Irak'ın geleceği konusunda pek çok güncel sorunu da meydana getirmiştir. Bu tartışmalar hem bölgesel ve yerel bağlamda tartışılırken, Irak'ın “güvenliğinin tesisi” meselesi ulusal bir sorunun ötesine geçme eğilimi taşımaktadır.

ORSAM olarak biz de yaşananları her boyutuyla yakinen incelemek gayretindeyiz. Bu bağlamda Irak'ta yaşanan sürecin halk üzerinde oluşturduğu hislere, farklı bir gözle yaklaşmak adına Irak ve Arap basınında, Irak'ta yaşanan gelişmelerin çizgiye nasıl yansıdığını ORSAM Ortadoğu Uzman Yardımcısı Nebahat Tanrıverdi O'nun derlediği karikatürler vasıtasıyla ilginize sunuyoruz.

Yeni çalışmalarda buluşmak dileğiyle.

Hasan Kanbolat
Başkan

Derleyen: Nebahat Tannıverdi O
ORSAM Ortadoğu Uzman Yardımcısı

KARİKATÜRLERİN DİLİNDEN IRAK'I ANLAMAK - 1

ABD'nin 2003 yılında kitle imha silahları ürettiği ve teröristlere yardım ettiği gerekçesiyle Irak'a müdahale etmesi sonucu hem Irak hem de Ortadoğu için yeni bir süreç ortaya çıkmıştır. Irak'ta, yaklaşık 30 yıllık Saddam Hüseyin iktidarının yıkılmasıyla, siyasi alanda temel bir dönüşüm yaşanmıştır. Ancak bu dönüşümün Irak halkı için beklenen olumlu değişimleri sağlayabildiğini söylemek şimdilik güçtür. ABD'nin şekillendirdiği yeni Irak'ta, kuruluşundan itibaren baskı altında yaşayan Irak halkında, toplumsal patlama yaşanmış, etnik ve mezhepsel kutuplaşma belirginleşmiştir. Etnik ve mezhepsel kutuplaşma, Irak'ta her alanda ön plana çıkmıştır.

Bu kutuplaşma, Irak iç siyasetine yönelik dış güçlerin farklı gruplara sağladıkları destekle daha da belirginleşmiş ve her etnik ya da dini grup karşı grubu dış güçlerin maşası olarak tanımamıştır. Bunun sonucunda toplumdaki güven duygusu zayıflamış ve gruplar arası uzlaşma ve bütünleşme alt düzeyde kalmıştır. Her ne kadar Irak'ta 2003 sonrası kurulan hükümetler "ulusal uzlaşma hükümetleri" olarak şekillense de, yönetimde yer alan hemen her grup, şahsi ya da grupsal menfaatlerini göz önünde bulundurarak hareket etmiştir. Devlet kaynaklarının grupsal menfaatler adına kullanılması, kurumsal ve idari yozlaşmayı beraberinde getirmiştir. Bu anlamda Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün 2010 değerlendirmesine göre Irak, Somali'den sonra sondan ikinci sırada yer almaktadır. Ayrıca BBC tarafından yapılan bir programda Irak hükümeti ve yöneticileri vasıtasıyla devlet gelirlerinden 25 milyar dolar değerinde yolsuzluk yapıldığı kanıtlarıyla ortaya konmuştur. Büyük uluslararası şirketlerin de yolsuzlukları birçok uluslararası belgede yer almıştır. Halen yaklaşık 7 milyon kişinin açlık sınırının altında yaşadığı Irak'ta bir milletvekili maaşının 40 bin doların üzerinde olması ülkedeki dengesizliği gösterir niteliktedir. Resmi rakamlara göre işsizlik yüzde 15,8 olarak açıklanmakla birlikte, bu rakamın çok daha yüksek olduğu ve yüzde 40'lara vardığı bilinmektedir.

Irak'ın petrol gelirlerinin giderek artmasına ve 2011 Şubat ayı itibarıyla Irak petrol ihracatının son 22 yılın zirvesine ulaşmasına rağmen devlet hizmetleri de yeteri kadar sağlanamamaktadır. Halen Irak'ın birçok bölgesine dört saatten fazla elektrik verilememekte, dört günde bir su verilmektedir. Sağlık sorunlarına da bir çözüm bulunabilmiş değildir. Devlet hizmetlerinin yeterli düzeyde sağlanamadığı gerekçesiyle sık sık protesto gösterileri yapılmaktadır. Her şeyden öte Irak'taki güvenlik durumu da tam anlamıyla kontrol altına alınabilmiş değildir. Irak'ta şiddetin en yoğun olduğu 2005-2007 yılları arasındaki kadar şiddet olayları yaşanmasa da şiddet olaylarının önüne geçilememiştir. Hükümet kurma ve ABD'nin çekilme süreciyle birlikte şiddet olaylarında artış görülmektedir. Irak'ta 2010 seçimlerinin ardından kurulan hükümet sonrasında yaşanan siyasi gerginlikler Irak'taki kutuplaşmanın saflarını yeniden oluşturmaya başlamıştır. Bu durum Irak'ın geleceği açısından büyük tehlike arz etmektedir.

Bu kapsamda Irak ve Arap mediasından örneklerle hazırladığımız "Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 1" başlıklı çalışma, yukarıda çizilen karamsar tabloyu, Irak'ta yaşayanların renkleriyle daha belirgin bir biçimde ortaya koymaktadır.

IRAK'TA SEÇİM SÜRECİ

AL-MU'TAMAR

Tartışma

Posterleri kaldırmak için oy verin!

Kaybeden

Ulusal uzlaşı istiyoruz

Kazanan

Seçim sonuçlarının kabul edilmesini istiyoruz

Resimlerdeki 7 farkı bulun

Devlet Yetkilisi

Vatandaş

Güvenlik Görevlisi

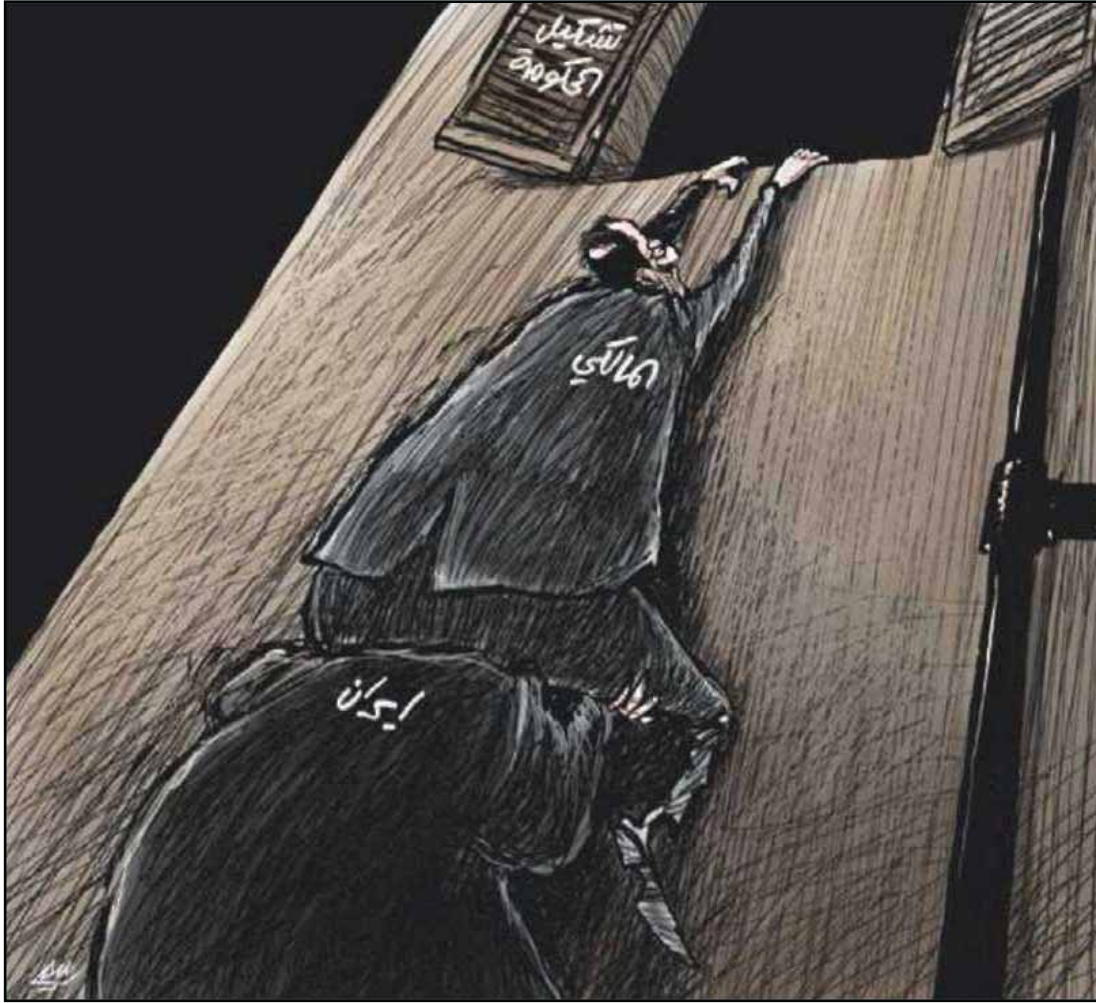
AL-BAYYNAH

Anayasa her vatandaş için eşit haklar sağlar

Devlet Yetkilisi

Vatandaş

Baba ne zaman başbakan seçecekler?

Sen büyüdüğünde.

Hiç oy almamışsın. Kendine başka bir iş ara.

AS-SABAH

Adayın için seçmen... 4 yıl sonra işe yarayacak.

2010 Irak hükümeti

Günde 3 defadan fazla vaat dinlememeni tavsiye ederim.

Vaatlerden dolayı midem şişti

Devlet Yetkilisi
Irak'ı kalbimde taşıyorum

Vatandaş
Ben göbeğimde taşıyorum.

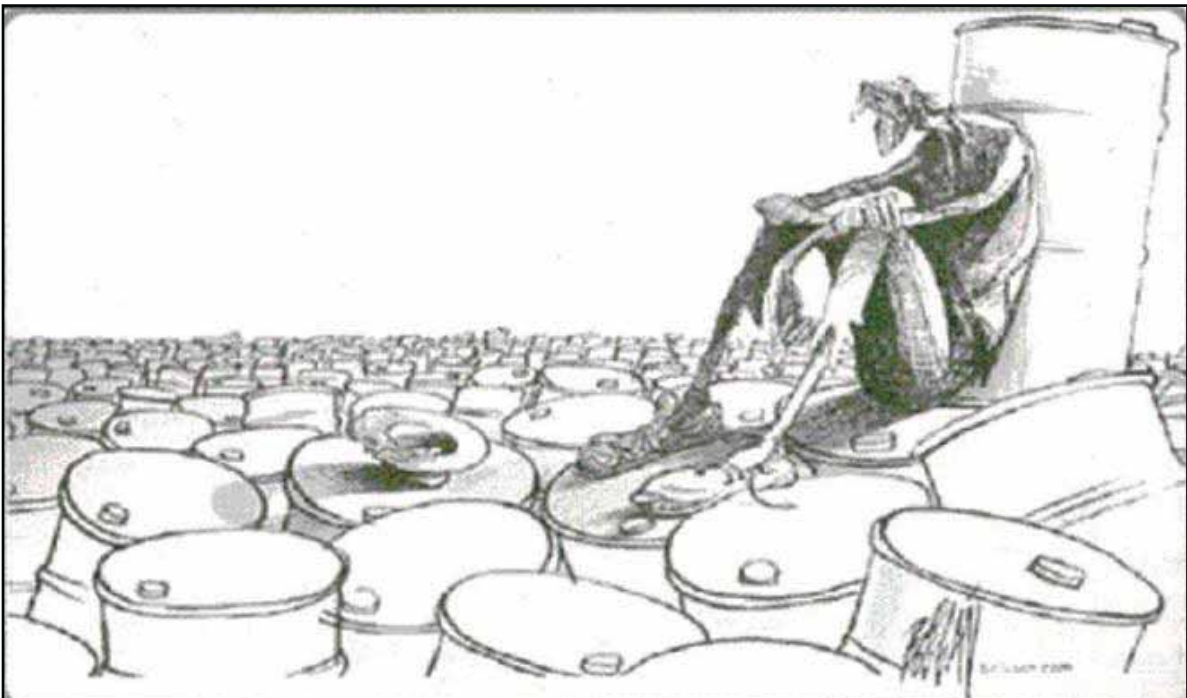
Artık seçildiğine göre vaatlerini yerine getirme zamanın geldi. Lütfen gerçekçi ol!

Çocuklar... Sakin olun hepinize yetecek kadar pasta var...

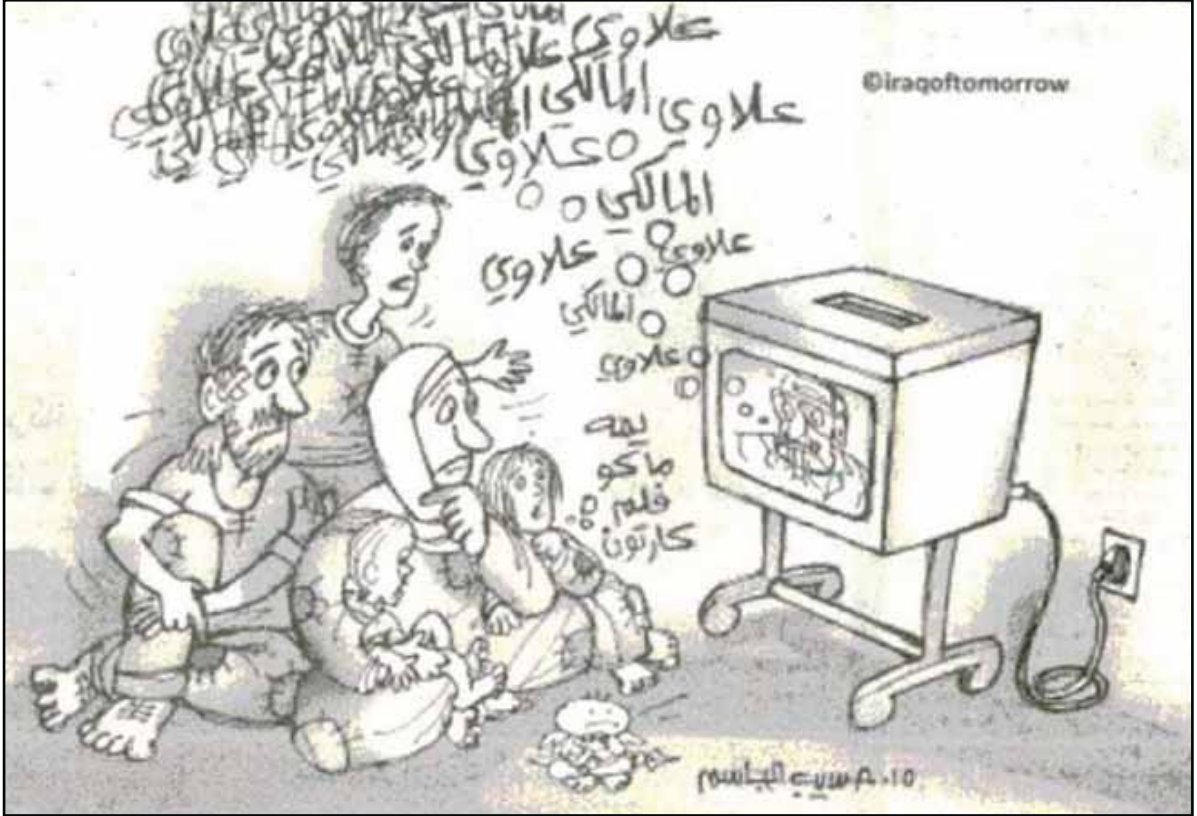

AL-BAYYNAH AL-JADEEDAH

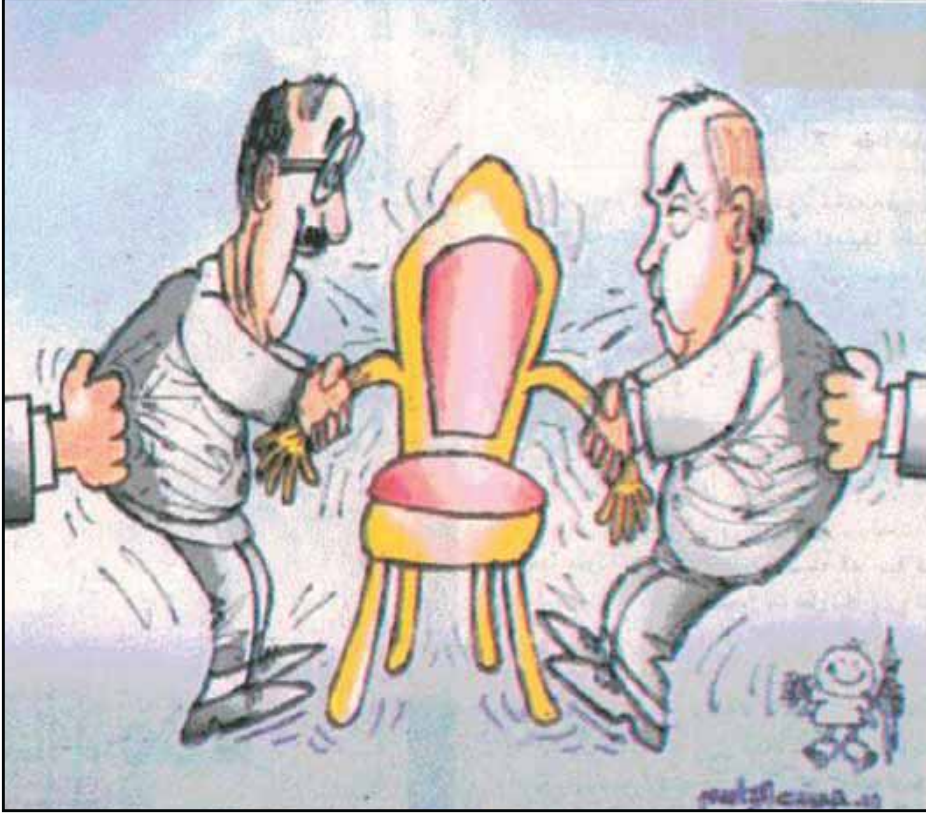
Anne başka karikatür yok mu?

Allawi, Maliki...

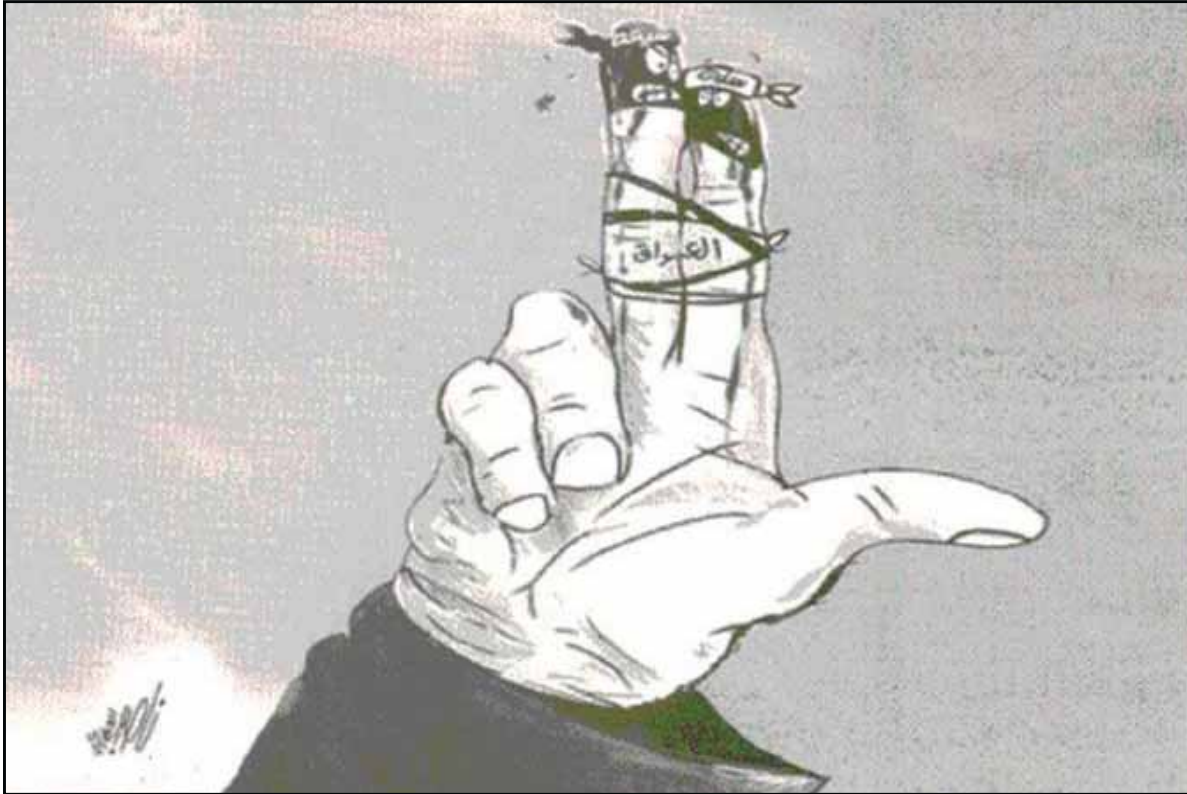
*Bu benim koltuğum ve kimseye vermem Bu koltuk benim
Hayır benim
Sessiz olun, koltuk benim!
Koltuğu ben istiyorum!*

Sünniler

Şiiler

ASHARQ AL-AWSAT

Demokrasi

Mezhepçilik

Iraklı sivillerin öldürülüşünü gösteren Video Kaydı

IRAK'TA HÜKÜMET KURMA SÜRECİ

AL MADA

AS-SABAH AL-JADEED

*Bence tüm taraflar adayı
kabul etmelidir ...*

*Aday tüm taraflarca
kabul edilmelidir.*

